

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Quæstio I. An, & quomodo Sacramenta conferant gratiam?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

Et eo, qui
non tenetur
ex officio
ministrare
Sacramēta
An peccet
graviter,
qui alias
functiōnes
sacras exer-
cet in statu
malo?

Parocho; neque tale jus is amittere censetur ob sui Parochi malitiam: præsertim cum is, dummodo velit, possit se prius vel per Confessionem, vel saltem per Contritionem, restituere in statum gratiæ.

§ 7. Et hoc idem dicendum de eo, qui est expositus ad ministranda Sacramenta, quamvis ex officio eadem administrare non teneatur: nam is, si sit in statu peccati mortalis (quod tamen non facile præsumendum) sibi soli nocet.

§ 8. Quæritur III. An peccet graviter, qui alias functiōnes Ordinum exercet cum conscientia peccati mortalis: ut si Lector Lectionem, Subdiaconus Epistolam, vel Evangelium Diaconus, in tali statu solemniter canter; aut si Sacerdos Aquam Lustralem benedicat, SS. Eucharistiam de uno loco in alium transferat, vel Matrimonio assistat; seu Episcopus benedicat Sacras vestes, consecret Ecclesias, vel alia hujusmodi præstet? Resp. negativè: quia tales actiones neque sunt Sacramenta, neque immediatè ordinantur ad sanctificationem animæ. Bonacina *cit. punct. 2, §. 1.* Maltrius *num. 42.* & alij, paucis exceptis.

DISTINCTIO II.

De Effectibus, ac Necessitate Sacramentorum.

QUÆSTIO I.

An, & quomodo Sacramenta conferant gratiam?

Effectus Sa-
cramento-
rum duplex,
Gratia, &
Character.

Post explicatam naturam, atque essentiam Sacramentorum novæ Legis, progrediendum est ad eorundem effectus declarandos (agendo simul de debitâ dispositione, ad consequendum effectum gratiæ Sacramentalis requiritâ) nec non explicandum singulorum Sacramentorum necessitatem. Et quidem, quantum ad primum attinet, duplex communiter statuitur effectus Sacramentorum, Gratia videlicet & Character. Horum prior per omnia Sacramenta dignè recipientibus ex opere operato confertur; posterior verò non nisi per Baptismum, Confirmationem, & Ordinem: prout amplius in progressu dicetur, incipiendo à gratia sacramentali, utpote principali Sacramentorum effectui.

2. Ad-

2. Advertendum, quod gratia supernaturalis generatim dicitur in actualem, & habituaalem. *Gratia actualis* est aliquid actuale auxilium Dei, quo ipse hominem ad bene agendum, & ad salutem suam procurandam admonere, & quantum est de se, promovere solet: cujusmodi gratia actualis, ad instar luminis partim illuminantis, partim calefacientis, duo complectitur, videlicet internam illustrationem intellectus, piamque motionem voluntatis, qua quis a Deo illuminatur ad cognoscendum id, quod est agendum vel fugiendum, & aliquo modo interius instigatur, & commovetur ad illud agendum vel fugiendum. Et tales gratia actuales (quæ alio nomine *Auxilia Dei actualia* vocantur) sunt innumeræ bonæ inspirationes, piæque voluntatis affectiones, sæpius nobis liberaliter & misericorditer à Domino Deo immixtæ.

Gratia actualis, &

3. *Gratia habitualis* est habitus gratiæ sanctificantis, per quam homo formaliter sanctus, justus, Deoque gratus redditur, etiam dum liberè nihil operatur. Et hæc dicitur etiam *Gratia justificans*, seu *sanctificans*: quia est unica formalis causa justificationis impii, uti docet Concilium Trid. Sess. 6, cap. 7. Atque expellit formaliter ab homine omne peccatum mortale, cum quo defacto est impossibile: simulque constituit hominem esse filium Dei adoptivum, ac hæredem vitæ æternæ, si in ea finaliter decedat seu moriatur.

Gratia habitualis seu sanctificans, quid?

4. Cæterùm omnis ea gratia, quæ virtute Sacramentorum confertur homini ex opere operato, dicitur *Gratia Sacramentalis*, sive deinde illa sit gratia quædam actualis, sive habitualis. Dicitur, *ex opere operato*: nam quando homini datur gratia propter propria sua merita, devotionem, actusque virtuosos, dicitur talis gratia conferri ipsi *ex opere operantis*. Ea verò gratia, quæ virtute Sacramentorum homini ritè disposito ultra gratiam suæ devotioni, actibusque virtuosis correspondentem, ex meritis Christi confertur, dicitur conferri *ex opere operato*: qui modus ex opere operato conferendi gratiam dignè, seu absque obice peccati mortalis recipientibus Sacramentum, est proprius Sacramentorum. Et dicitur *ex opere operato*: quia ob infallibilem promissionem Divinam ea gratia confertur ex meritis Christi, ac virtute Passionis suæ, quæ jam sunt *opus operatum*. His suppositis sit

Gratia Sacramentalis, quæ? Gratiam conferri ex opere operantis, & ex opere operato, quid?

5. CONCL. I. Omnia novæ Legis Sacramenta conferuntur ex opere operato gratiam dignè sumentibus, seu non ponentibus obicem. Ita de Fide; estque non solum in Symbolo Niceno decretum per illa verba *Confiteor unum Baptisma in remissionem peccato-*

Omnia Sacramenta conferunt gratiam ex opere operato.

rato non
ponentibus
obicem.

Hanc cau-
fant non
physicè, sed
moraliter.

Ratio Con-
clusionis.

Sacramenta
præter gra-
tiam habi-
tualem,
conferunt
etiam a-
nuales.

catorum; sed etiam novissimè clariùs, & loquendo generatim de omnibus Sacramentis, definitum in Concilio Tridentino Sess. 7. can. 6. his verbis: *Si quis dixerit, Sacramenta novæ Legis non continere gratiam, quam significant; aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre &c. anathema sit.*

6. CONCL. II. Sacramenta gratiam illam, quam conferunt ex opere operato, non causant physicè, sed moraliter; id est, causant gratiam in tantum, quatenus ex Divina institutione, & pacto, quod in eorundem institutione Christi inivit cum genere humano, sunt signum infallibile, Deum efficaciter movens ad producendam gratiam, quam significant, intuitu meritum ac passionis Christi, in animabus dignè suscipientium Sacramentum. Ita Scotus 4. dist. 1. q. 4. & 5. cum Scotistis, ac plures alij Theologi; quamvis nonnulli oppositum teneant, asserentes, Sacramenta gratiam etiam physicè causare, quod postmodum diversimodè explicant.

7. Probatum Conclusio ex eo: quia Sacramenta quæ talia, sunt quid morale; ergo etiam erunt causæ duntaxat morales, & non physicæ, ipsius gratiæ. Antecedens patet: quia Sacramenta dependent solum ex institutione Christi, à qua, & meritis ejusdem Christi Domini, totam suam vim, atque efficaciam causandi habent. Consequentia probatur: quia modus operandi sequitur modum essendi, eique conformatur; ergo, cum Sacramenta quæ talia sunt quid morale, etiam erunt tantum causæ morales ipsius gratiæ: eatenus videlicet, quatenus ex institutione Christi, ac virtute meritum ejus, sunt signum efficax, atque infallibiliter movens Deum ad causandam gratiam in ritè suscipientibus Sacramentum. Accedit, quod omnes auctoritates SS. Patrum, & Conciliorum, asserentium, quod Sacramenta causent gratiam, optimè salventur per causalitatem eorum moralem.

CONCL. III. Per Sacramenta novæ Legis dignè recipientibus non tantum confertur gratia habitualis, seu sanctificans; sed præter eam, etiam virtute Sacramentorum, præstantur hominibus alia specialia gratiæ actualis auxilia, opportuna ad consequendos proprios fines singulorum Sacramentorum. Ita Theologi communiter. Ratio est: quia singula Sacramenta sunt à Deo instituta ob speciales suos fines; ergo etiam oportet, ut conferant specialia auxilia gratiæ actualis, quibus homo juvetur ad fines illos consequendos.

9. Hinc;

9. Hinc, quia per Baptismum spiritualiter regeneramur, ac in Christo vivere, ejusdemque Fidem profiteri incipimus: postmodum per alia Sacramenta juvamus ad hanc vitam spiritualem conservandam, & ad superandas varias difficultates in eâ occurrentes; prout declarabitur discurrendo de singulis Sacramentis.

10. Sic per Confirmationem, per quam roboramur & confortamur ad fortiter confitendam fidem in Baptismo susceptam: præter gratiam habituales, dignè sumentibus conferuntur tempore opportuno specialia gratiæ actualis auxilia ad constanter in fide perseverandum, & quidem majora, quàm conferuntur virtute solius Baptismi.

11. Similiter per Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, quod est cibus spiritualis animæ, conferuntur specialia subsidia actualis gratiæ pro conservatione vitæ nostræ spiritualis; non minus, ac cibus corporalis vitam alit, & conservat corporalem. Unde juvat hoc Sanctissimum Sacramentum ad refræmandas inordinatas passiones, utputà iræ, invidiæ, luxuriæ, &c. præbendo multas particulares gratias auxiliantes, quibus debilitatur, atque moderatur prava inclinatio ad peccatum: simulque idem Augustissimum Sacramentum confert complura auxilia excitantia, & concomitantia gratiarum actualium, ad exercenda opera vitæ spiritualis, & diversarum virtutum; sicut cibus corporalis præbet vires ad exercendos actus vitales corporis.

12. Sicuti autem in vita corporali necesse est habere remedium contra morbum, ut si quis in morbum inciderit, sanetur: ita in vita nostra spirituali tale remedium, & quidem multo fortius, est Sacramentum Pœnitentiæ, quo non solum morbi, sed & ipsa mors animæ curatur, dum virtute ejus à morte spirituali, per peccatum mortale inductâ, resurgimus.

13. Sequitur Extrema Unctio, præter augmentum gratiæ habituales conferens homini dignè recipienti specialia auxilia, quibus infirmus juvetur ad fortius resistendum tentationibus in extremo vitæ articulo occurrentibus: simulque is in sua infirmitate alleviatur, quantum prodest saluti animæ suæ; juxta illud Jacobi c. 5. *Ungentes eum oleo in Nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei.*

14. Per Sacramentum Ordinis, quod respicit totam Ecclesiam in suo Statu Hierarchico conservandam, atque ut sua singulis ministeria ad legitimum gubernamentum hujus Ecclesiæ

Uuuu

sticæ

lice Reipublicæ destinantur: conferuntur Ordinato pariter quædam specialia auxilia, ad dignè adimplenda Ministeria sacra cuiuslibet Ordini annexa.

Matrimo-
nio,

15. Tandem per Matrimonium, quo fit legitima propagatio generis humani ad Dei cultum, & conservationem Ecclesiasticæ Reipublicæ; ut id honestè ac decenter fiat, dantur Coniugibus Christianis specialia gratiæ auxilia ad piè degendam vitam conjugalem, ac sustinenda eius onera, prolemque rectè ac devotè educandam. Cæterùm huiusmodi specialia gratiæ auxilia, plura vel pauciora, conferuntur dignè suscipientibus Sacramentum juxta maiorem, vel minorem eorundem dispositionem, ac capacitatem, ut ampliùs dicitur *Quæst. seq. n. 25.*

Q U Æ S T I O II.

An omnia Sacramenta conferant primam gratiam, aut æqualem in inæqualiter dispositis?

Sacramenta
mortuo-
rum, &

16. **A**dvertendum, quòd Sacramenta communiter dividantur in Sacramenta vivorum, & mortuorum. *Sacramenta mortuorum* sunt duo, videlicet Baptismus, ac Pœnitentia: quæ duo ideò sic dicuntur, quia per se (id est, ex vi primariæ institutionis suæ) sunt instituta ad conferendam primam gratiam; seu ad præbendam vitam spiritualem ijs, qui per peccatum mortale spiritualiter fuerunt mortui, quæ non confertur nisi mediante gratiâ sanctificante.

Sacramenta
vivorum,
quæ?

17. *Sacramenta vivorum* sunt alia quinque: quæ ideò sic appellantur, quia per se loquendo supponunt animam suscipientis iam esse constitutam in gratia sanctificante, quæ est vita animæ. Unde, ut quis ritè suscipiat unum horum Sacramentorum, requiritur, quòd sit in statu gratiæ (saltem quantum bonâ fide, ac inspectâ propriâ suâ conscientiâ existimat) quod non requiritur ad Sacramenta mortuorum: hæc enim ab existente in peccato mortali, præmissâ solâ attritione, ritè ac fructuosè recipiuntur. Quod ut clariùs intelligatur,

Gratia ha-
bitualis seu
sanctificans,
prima & se-
cunda, quæ?

18. Advertendum ulteriùs, quòd gratia habitualis, seu sanctificans (de qua *num. 3.* iam dictum) communiter dividatur in primam & secundam. *Gratia habitualis prima* aliud non est, quàm illa prima gratia sanctificans, quam homo in primo suæ justificationis instanti acquirit, ac per quam formaliter ab eo expellitur peccatum mortale. *Gratia secunda* dicitur omne augmentum